

NOVOMESTSKÝ SPRAVODAJCA

42. ročník | ISSN 1338-8223 | MK SR - EV 3966/10

4/2021
Apríl 2021

Oslobodenie očami malého chlapca

Mária Volárová, Michaela Kobidová

Mal vtedy 11 rokov. Po vojnových peripetiách sa cítil oveľa starší, ako sa cíti dnes. Oslobodenie svojho rodného mesta v roku 1945 vítal s detinskou radosťou.

Väčšinu svojho života prežil v strachu a bolesti z toho, čo sa vtedy stalo. Oslobodenie vlastnej duše a zapísanie nasledovných riadkov prijal vo svojich 88 rokoch s pokorou a odvahou.

Mojej drahej priateľke, Márii Volárovej, ktorá ma priviedla k tomu, aby som sa posadil a bol ochotný otvoriť staré rany. Naozaj neviem, prečo som s tým súhlasil, no ona je takým pozitívnym človekom, že som jej nemohol neodpovedať na jej otázky.

Ospravedlňujem sa, že tak zle (jednoducho) píšem po slovensky. V čase, keď druhé deti chodili do školy, ja som bol buď v koncentračnom tábore, alebo ukryvaný na kopaniciach... A tiež už mnohé roky nepoužívam slovenčinu.

Budem sa snažiť písať v chronologickom poriadku...

Mojich prvých 16 rokov som bol Tomáš Fűrst. Moji rodičia boli Ondrej a Bedriška Fűrstovci. Mój brat je Štefan/David. Narodili sme sa a bývali sme v Novom Meste nad Váhom, na hlavnom námestí. Mój otec mal v Mnešiciach veľký obchod s drevom. Okrem toho tam vyrábali aj betónové rúry do studní a kanalizácií a škridly. Dodával svoj tovar celému okoliu. Každý kto šiel na sever a západ z Nového Mesta, prechádzal okolo jeho firmy. Tak získal mnoho priateľov v celom širom okolí, a preto sa mu aj podarilo nás zachrániť.

V mojich spomienkach bolo až do roku 1941 všetko normálne. Potom sa svet zbláznil. Peklo sa nad nami otvorilo! Z rádií do celého mesta každý deň hlásili, čo všetko ešte Židia nsmú robiť... Začali sa arizovať obchody, Židia nsmeli mať šperky ani kožušiny, nsmeli už navštevovať školy, kiná ani divadlá... A nezmyselné nariadenia sa kopili – Židia nsmeli bývať v domoch a bytoch s oknami na ulicu, len dozadu do dvorov, každý deň priniesol nové a nové diskriminujúce a dôstojnosť berúce nariadenie. Nemohli sme

ani len vyjsť na ulicu, lebo nás preklínali, bili, hádzali na nás kamene. A to všetko len preto, lebo sme boli Židia!

V auguste 1942 vzali našu rodinu do pracovného tábora v Seredi, kde nás držali dva roky. V auguste 1944 vypuklo SNP a nás pustili von. Sereď bola koncentračným táborem, kde koncentrovali židov z celého Slovenska a odtiaľ boli deportovaní do Aushwitzu... Plynové komory... Krematórium... Tak som stratil skoro celú rodinu. Ale vrátim sa ešte do Serede, kde som prežil jednu z najhorších tráum svojho života.

Bol Yom Kipur, najväčší židovský sviatok. Všetci „obyvatelia“ tábora museli von. Museli sme stáť spolu celé rodiny tak, že otec bol vzadu, matka pred ním, najstaršie dieťa pred ňou a tak ďalej. To sa volalo selekcia. Kto prežije a koho pošlú na smrť. Skupina nemeckých vojakov a slovenských gardistov prechádzala veľmi pomaly popred nás. Boli ozbrojení puškami, samopalmi, na druhej strane sa ježili gulomety a zuby cerili vĺciaky. Videl som, ako vláčili a kamsi ťahali moju prababku... To bol poslednýkrát, čo som ju videl. Stáli sme tak celé hodiny. Pomaly sa tá skupina blížila aj k nám. Všetci sme dobre vedeli, že ide o naše životy (mal som 9 rokov). Naša mama stískala rukami nejakú šatku a v návale stresu a citov dostala hysterický záchvat. Triasla sa príserne na celom tele a bolo nám jasné, že ak ju uvidia v takom stave, pôjdeme všetci na smrť. Otec ju chytil za plecía a dal jej v jednej chvíli facku na líce. V tej sekunde prišla k sebe a my sme zostali živí. Čo všetko sa stalo v Seredi počas tých dvoch rokov, si už nepamätám.

Neviem, ako sme odišli zo Serede, ale niekoľko týždňov sme boli u starých rodičov Jozefa a Gizely Lichtenbergovcov v Novom Meste nad Váhom. Potom sa jednej noci ozvalo búšenie na bránu. Židia, von! Doma boli starí rodičia, naša matka, mój mladší brat a ja. Pred tým, ako sme vyšli z domu, mój dedko (mój najdrahší a najdôležitejší človek) prosil nemeckého vojaka, aby nám dal niekoľko minút na to, aby mohol požeňať svojich vnukov. Ten Nemeček dovolil. Dedko položil ruky na moju hlavu a na hlavu môjho brata a požeňal nás po hebrejsky *Šma yisrael, adonaj elohenu adonaj echad* a prosil od Pána Boha život

Duchovné
slovo -
príhovory

str. 6-7

Spomienky
na oslobodenie
nášho
mesta

str. 9

Volejbal:
Novomešťanky
s historickým
striebrom

str. 15

pre svojich vnukov. Pán Boh vypočul jeho modlitbu, obaja sme prežili! Židov z celého mesta koncentrovali vo veľkej synagóge. Tam oddelili mužov a zobrali ich na vlakovú stanicu. Do nákladných vagónov smer Aushwitz... Osemnásťeho októbra 1944 boli všetci zavraždení a spálení. Medzi nimi aj môj drahý dedko Jozef Lichtenberg, ktorému vďačím za všetko, čo viem, a za všetko, čím som. Každý rok v ten deň zapálím sviečku, ktorá horí 24 hodín. To je maximum, čo môžem spraviť. No on ma stráži dodnes! Niet dňa, kedy na neho nemyslím.

Keď zobrali mužov preč, zostali v synagóge ženy a deti. Moja matka krúžila okolo plo-

ta synagógy ako levica v zoo. Stále dokola, dokola. Pamätám sa presne, ako hovorila: „My sme tu doma, tu sa vynáme, my sa musíme dostať von! Ináč sme stratení.“ Dvor synagógy mal 2 alebo 3 brány. Slovenskí, miestni, gardisti strážili všetky tie brány. Jeden z nich bol mamin spolužiak. Mama podišla k nemu a prosila ho, aby nás dvoch, mňa a môjho brata, pustil von. Nechal sa presvedčiť a ja som zobral brata za ruku a išli sme... Nevieam kam. Nepoznám detaily, ale otec sa už niekoľko týždňov skrýval u rodiny Matejčikovcov na Bošáckych kopaniciach. On poslal priateľa na bicykli, ktorého sme my dvaja nepoznali, aby nás sprevádzal a priviedol do Bošáca. Volal sa Jožo, mal červenú tvár, sivý oblek. Krúžil na bicykli okolo nás, niekoľkokrát nás akože minul. Nikdy nezastavil, len nám dával inštrukcie, kadiaľ a ako ísť. Cestou sme natrafili na nemeckú jednotku, ležali pod stromom, no my sme ich, chvalabohu, nezaujímali. Dve deti (11 a 7-ročné) idúce peši po ceste asi neboli nebezpečné. Pred večerom sme došli do blízkosti domu rodiny Matejčikovej. Vzduchu tiekol potok a my sme sa skrývali medzi kríkmi do večera. Keď som sa vrátil na Slovensko po mnohých, mnohých rokoch, rozhodol som sa ísť a odmerať, koľko kilometrov som to vtedy s malým bratom ruka v ruke prešiel. Nameral so 25 kilometrov.

U rodiny Matejčikovcov sme boli šiesti ľudia. Našu rodinu sme tvorili my štyria a babka s maminým bratom. Pred Nemcami nás mal chrániť podzemný tunel pod skladom zemiakov, ktorý vykopali Matejčikovi. Bolo to veľmi ťažké (ale bezpečné) byť tam pod zemou. Vôňa a pocit ako by ste boli v hrobe. No my sme boli a sme veľmi vďační za všetko.

Naozaj chudobná, ťažko pracujúca rodina. Mali malinký dom. Kuchyňu, jednu izbu, maštál pre jedinú kravu. Ručná studňa bola vonku. V dome nebola električka, nebola kúpeľňa, nebol záchod, nebola voda. Rodina Matejčiková vzala na seba najväčšie riziko, aké vôbec existuje. Ak by nás tam Nemci alebo gardisti našli, postrieľali by nás všetkých, samozrejme, ale aj Matejčikovcov by zavraždili a spálili ich dom. Napriek tomu všetkému títo doslova svätí ľudia Ján Matejčík a jeho manželka Katarína, keďže boli pobožní katolíci, verili, že práve v takýchto strašných

časoch človek musí dokázať svoju vieru v Boha. Nás šiestich ubytovali v izbe, ktorú držali stále zamknutú. Ťažké, tmavé záclony prepustili dnu minimálne svetlo. My sme sa neodvážili nič robiť ani hovoriť. Ráno sme sa zobudili, posadili sa a čakali na... nič! Tak sme sedeli celý deň. Čakali sme na večer, aby sme si ľahli spať a znovu sa zobudili ráno. Tak deň po dni, noc po noci, týždeň po týždni, mesiac po mesiaci. Nevieam, koľko dní, týždňov, mesiacov sme len tak sedeli, čakali a dúfali, že sa to všetko skončí. Myslím, že to bolo 6 alebo 7 mesiacov. Nevieam, ale strašne, neľudsky dlho. Skoro som zabudol. Keďže sme nesmeli opustiť izbu, nemohli sme ísť cez deň ani na záchod. Len v noci do maštale. Asi tam sme sa aj očistili... Smeli sme len šuškať. Nikdy nie kašľať alebo kýchať! Pred niekoľkými rokmi sa u mňa objavila mentálna porucha – jedna lekárka sa ma pýtala, či sme vtedy, tam, medzi sebou hovorili. Neodpovedal som jej, lebo som chápal, že ona vôbec nerozumie situácii... Ako by mohla, keď je normálnym človekom...

Front sa blížil. Matejčikovi sa rozhodli vziať nás do chalupy hore v lese. U nich to už bolo príliš nebezpečné. Tu sme mohli ísť aspoň von... RAJ! Bola zima, snežilo, široko-ďaleko ticho, ticho. Ráno sme videli v snehu stopy zvierat... normálny svet.

Ale to netrvalo dlho. Počuli sme zďaleka hlasy, čo sa pomaly blížili k nám. Bola to ruská divízia generála Vlasova, ktorá celá prešla na nemeckú stranu. Dostali nemecké sivé uniformy a Nemci ich používali, keď bolo treba hľadať a bojovať proti slovenským partizánom. Domáci mali na povale v slame kapustu a jablká (veľké, žlté, krásne). Hneď skryli pod slamu aj nás. Ja som ležal úplne na spodku, tak som mohol vidieť medzi škridlami tie šedivé, hranaté, aziatské tváre pod nemeckou helmou bez ľudského výrazu. Zver! Prišli do chaty. Nieкто z nich išiel hore a s bodákom začal pichať do slamy. Netrafil.

O dva-tri dni neskôr sa opäť ozvalo strieľanie blízko nás. Keď sme išli von, boli tam ruskí vojaci. Sloboda! Oslobodenie! Odrazu však začali vykrikovať: „Kolaboranti, všetci von! Postavili nás do radu pri stene, že nás idú zastreliť. Odrazu prišiel nieкто, kto na nich niečo zakričal a oni odišli.

Usúdili sme, že Rusi už sú celkom blízko, a tak sme sa začali pomaly ťahať peši do Nového Mesta nad Váhom. Oproti nám išla celá Červená armáda. BOLI SME SLOBODNÍ! Stretli sme na koni ruského dôstojníka. Keď nás videl, asi sme naozaj strašne vyzerali – obrátil sa k nám a opýtal sa: „Yevreii?“ (Židia?). Keď sme mu odpovedali, že áno, slzy mu tiekli z očí. Otvoril sedlovú tašku a dal nám svoj chlieb, ktorý ho mal chovať celý deň. Krv je tučnejšia ako voda. Dost! Nemôžem už ďalej.

Pokračovanie životného príbehu Ashera Paldiho sa dočítate v májovom čísle NMS.

Krátke správy z mesta

Od 1. marca 2021 TSM vykonávajú zber BIOODPADU z IBV. Zber sa vykonáva v pravidelnom intervale - každý druhý týždeň - podľa rozpisu.

V prípade, že ešte nevlastníte nádobu na BIOODPAD - túto si môžete vyzdvihnúť pri dodržaní všetkých opatrení proti šíreniu Covid19: R - O - R - NEGATÍVNY TEST na Zberovom dvore na Banskej ulici počas pracovnej doby.

Je potrebné predložiť:

- občiansky preukaz - TP v NMnV a ešte nevlastníte nádobu (je vedená evidencia)
- platí pre IBV (rodinné domy)

PREČO TRIEDIŤ BIOODPAD?

- Výrazne znížime množstvo odpadu uloženého na skládku
- Bioodpady sú váhovo najväčšou zložkou komunálneho odpadu. Pri skládkovaní má bioodpad nedostatok kyslíka na rozklad, čím vznikajú plyny, ktoré zapáchajú a poškodzujú zdravie ľudí a ozónovú vrstvu Zeme.
- Vyrábame kompost – organické hnojivo
- Pri kompostovaní premeníme kontrolovanými a riadenými postupmi bioodpad na hodnotné organické hnojivo - kompost, ktoré vrátíme späť do pôdy.

ČO PATRÍ DO NÁDOBY NA BIOODPAD?

- záhradný bioodpad - lístie, tráva, vypletá burina, jemné vetvičky (väčšie treba rozsekať, podrvíť),
- izbové kvety, rezané kvety (bez spojovacích drôtov, stúh a ostatného dekoratívneho materiálu),
- odpady z čistenia ovocia a zeleniny a ich všetky zvyšky,
- opadané ovocie, nie však v hnilobnom rozklade,
- stromová kôra, hobliny, piliny, štiepka z dreva.

ČO NEPATRÍ DO NÁDOBY NA BIOODPAD?

- zvyšky jedál, tekuté zložky bioodpadu (polievky a omáčky), jedlé oleje,
- mäso, kosti, koža, uhynuté zvieratá a exkrementy,
- biologicky nerozložiteľné odpady,
- sklo, plasty, papier, nebezpečné odpady, ostatný komunálny odpad, stavebný odpad.

ZÁSADY PRE SPRÁVNE NAKLADANIE S NÁDOBOU NA BIOODPAD.

Veko nádoby nechávajme zatvorené.

Zabráni sa tak prístupu hmyzu.

Okraj nádoby udržujme v čistote.

Najmä v lete je vhodné očistiť okraj nádoby octom. Zabráni sa tak vzniku zápachu a nádoba je tiež nezaujímavá pre hmyz.

Zdroj: TSM | Foto: Jana Krištofičová

Nádobu na bioodpad umiestnime v tieni.

Znižuje sa tak riziko tvorby zápachu a liahnutiu lariev hmyzu.

Suchšie bioodpady prevrstvujeme s vlhkejšími.

Bioodpady v nádobe v žiadnom prípade nestláčajme, ale snažme ich uchovávať nakypené.

Ak sa nám zdá, že bioodpad v nádobe začína zapáchať, môžeme ho zasypať vápnom, poprípade zeminou, premiešať s listím.

Toto je výsledok za minulý rok. Vyzretý **BIOKOMPOST**, ktorý vraciam späť - do parkov, záhonov, prenosnej zelene.

Kompost je organické hnojivo, vznikajúce kompostovaním biologického odpadu. Je ideálnym hnojivom pre pestovanie rastlín, kedy vraciam späť do pôdy organické látky a živiny.

Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, jemnej hrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda. Je to vysoko stabilné hnojivo, živiny sa do pôdy uvoľňujú len veľmi pomaly a nedochádza k ich vyplavovaniu do podzemných vôd.

Zloženie: tráva, drevná štiepka, orezky kríkov, stromov, slama, hobliny, listy stromov.

Príkrmovanie vtáctva má predovšetkým edukatívny význam. Z tohto dôvodu sme krmidlá umiestnili tak, aby ich mohli navštevovať hlavne deti počas prechádzok so svojimi rodičmi, starými rodičmi, s materskou školou...

Sú umiestnené tak, aby boli v dosahu ľudí, ale aby vtáctvo bolo v bezpečí.

Uvedomujeme si, že vtáky príkrmujeme v zime, počas núdze, počas nepriaznivého obdobia, kedy je v prírode nedostatok potravy. A k nám práve prichádza jar. No veríme, že počas leta krmidlá nik a nič nepoškodí a stanú sa súčasťou parku a života v ňom.

ČÍM PRIKRMUJEME

Najlepšia a najdostupnejšia je slnečnica. Môžeme ju kombinovať do zmesi s inými semenami, ako je repka, konopné semenom, lanové semeno, proso, pšenica, mak, orechy alebo i kukurica. Taktiež rozkrojené jablčko.

Nikdy vtáctvu neponúkajme pečivo! Pečivo v žalúdku vtáctva kvasí. Rovnako sa vyvarujeme soleným, koreneným, praženým a údeným potravinám.

Veľmi dôležité je obdobie kedy s prikrmovaním prestať - hneď ako prichádza jar a vtáctvo začína spievať.

Nezabúdame na legislatívu a fakt, že všetky druhy vtákov podliehajú zákonnej ochrane, a preto nie je možné ich chytať a manipulovať s nimi.

Ak budeme používať bohatú zmes semien, orieškov, jabĺčok a iných pochúťok pre vtáctvo, za chvíľu bude na našom krmidle rušno. Pohľad naň prinesie milovníkom prírody nezabudnuteľné a príjemné chvíle.

Na ulici Michala Chrásteka je dosadených 20 nových, mladých tují. Tie pôvodne sa niekomu natoľko páčili, že si doprial pohľad len pre seba. Veríme, že tieto budú pre všetkých.

Na začiatku marca prebehol na Tematinskej ulici rizikový výrub stromov aj za pomoci ťažkej techniky.

O nakladaní s komunálnym odpadom na prekládkovej stanici

Jana Krištofovičová (TSM)

Na mailovú adresu TSM a na info linku, prichádzajú často otázky od občanov týkajúce sa témy komunálneho odpadu. Otázky sú z rôznych oblastí tejto problematiky a viaceré z nich pramenia z nedostatočnej znalosti zásad o nakladaní komunálneho odpadu. Domnievame sa, že je celkom správne, aby sme si tieto zásady stručným spôsobom pripomenuli. V prvom rade je potrebné objasniť si niekoľko základných pojmov.

Najskôr si dajme odpoveď na otázku, čo vlastne považujeme za odpad?

Odpad je hnutelná vec, alebo látka, ktorej sa zbavujete zákonným spôsobom.

Pojem **komunálny odpad** zahŕňa zmesový odpad a oddelene vyzbieraný odpad z domácností vrátane papiera a lepenky, skla, kovov, plastov, biologického odpadu, dreva, textílií, obalov, odpadu z elektrických zariadení a elektronických zariadení, použitých batérií a akumulátorov a objemného odpadu vrátane matracov a nábytku, zmesový odpad a oddelene vyzbieraný odpad z iných zdrojov, ak je tento odpad svojím charakterom a zložením podobný odpadu z domácností.

Keď vymenované časti odpadu je možné mechanicky oddeliť a zaradiť ich ako samostatný druh odpadu, vtedy hovoríme o nich ako **zložke komunálnych odpadov**.

Zložka komunálneho odpadu sa považuje za vytriedenú, ak neobsahuje iné zložky komunálneho odpadu alebo iné nečistoty, ktoré možno zaradiť ako samostatné druhy odpadov.

Nevytriedený komunálny odpad alebo komunálny odpad po vytriedení zložiek komunálneho odpadu sa nazýva **zmesový odpad**.

Drobný stavebný odpad vzniká pri bežných udržiavacích prácach vykonávaných fyzickou osobou alebo pre fyzickú osobu, za ktorý sa platí miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Prekládková stanica je miesto, ktoré slúži pre občanov mesta Nové Mesto nad Váhom, ktorí sú poplatníkmi v meste na odovzdanie odpadu. Toto zariadenie je určené pre občana, ktorý vyprodukuje väčšie množstvo odpadu ako je možné uložiť do bežných nádob 120 litrovej nádoby alebo 1100 litrového kontajnera. Takýto odpad vzniká napr. pri výmene nábytku, sedačky, kuchyne, pri vypratani pivnice, povaly, pri sťahovaní. Odviezť takýto odpad do prekládkovej stanice je jediným zákonným spôsobom ako nakladať s objemným odpadovým materiálom. Ukladať takýto odpad mimo zberné nádoby sa považuje za vytváranie čiernej skládky.

Na prekládkovej stanici je odpad odvážený a rozdelený do kategórií – drobný stavebný odpad alebo komunálny zmesový odpad.

Na základe zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch, VZN Mesta Nové

Mesto nad Váhom č. 1/2021 o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom na území Mesta Nové Mesto nad Váhom a Dodatku č. 7 k VZN č. 1/2006 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je drobný stavebný a stavebný odpad zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, muriva, omietky) odobraný za úhradu – 16,00 € za 1 tonu.

V prípade, že stavebný odpad bude zmiešaný s iným druhom odpadu charakteru komunálneho odpadu, napr. sadrokartón, drevo, papier, plast a pod., je cena za jednu tonu odpadu 67,00 €.

Tu platí pravidlo – čím viac je možné odpad vyseparovať – (drevo, papier, plast, sklo, nebezpečný odpad, elektroodpad, bioodpad) tým sa menej za vyprodukovaný odpad zaplatí. To znamená, že za vyseparovaný odpad, ktorý je možné zhodnotiť - občan neplatí.

Účtovaný je len odpad, ktorý ide do „súpravy“. Pod pojmom súprava si predstavte dva veľkoobjemové kontajnery s objemom 2 x 30 m³ a priemernou váhou odpadu v 9 ton.

Denne prekládkovú stanicu opúšťajú dve „súpravy“ čo predstavuje objem 120 m³ – s priemernou váhou 36 ton ZMESOVÉHO ODPADU – ktorý končí na SKLÁDE ODPADU. **36 ton odpadu denne!**

Mali by sme mať na pamäti, že naj ideálnejšie je produkovať čo najmenej odpadu a keď už odpad vytvárame, tak by malo byť našou snahou **správne separovať**. Tým šetríme životné prostredie ale i peňaženky.

Súčasťou zmesového odpadu je stále ešte viac ako 40 % zložiek, ktoré môžeme zhodnotiť a recyklovať, tým znížiť objem odvázaného odpadu na skládku – kde je „zahrabaný“ do zeme.

Otváracia doba pre občanov:

Pondelok – piatok:

7:30 – 14:45 hod (obedová/technická prestávka 11:30 – 12:30 hod)

Sobota: 8:00 – 12:00 hod.

Adresa: Tehelná 46, Nové Mesto nad Váhom (Mnešice)

Tel.: 0904 868 916

Cenník : komunálny zmesový odpad : 67,00 €/tona

drobný stavebný odpad : 16,00 €/tona

(nábytok z dreva alebo drevotriessky (skrine, stôl, kuchynská linka, rám postele - bezplatne)

V budúcom čísle si priblížime fungovanie zberového dvora.

Výsledky testovania v meste

ZDROJ: facebook.com/novemesto.sk | Spracovala: Tatiana Brezinská

Výsledok AG testov - mesto (sobota, nedeľa 20. a 21.2.2020)

- celkový počet vykonaných testov: 7 581

- z toho s pozitívnym výsledkom: 108

- percentuálny podiel pozitívnych z otestovaných: 1,425%

Výsledok AG testov - mesto (sobota, nedeľa 27. a 28.2.2021)

- celkový počet vykonaných testov: 7 714

- z toho s pozitívnym výsledkom na COVID: 72

- percentuálny podiel pozitívnych z otestovaných: 0,93%

Výsledok AG testov - mesto (sobota, nedeľa 6. a 7.3.2021)

- celkový počet vykonaných testov: 8 278

- z toho s pozitívnym výsledkom na COVID: 64

- percentuálny podiel pozitívnych z otestovaných: 0,77%

Výsledok AG testov - mesto (sobota 13.3.2021)

- celkový počet vykonaných testov: 4 560

- z toho s pozitívnym výsledkom na COVID: 35

- percentuálny podiel pozitívnych z otestovaných: 0,77%

Výsledky AG testovania - mesto (sobota 20.3.2021, nedeľa 21.3.2021)

- celkový počet vykonaných AG testov: 8 094

- z toho s pozitívnym výsledkom na COVID: 43

- percentuálny podiel pozitívnych z otestovaných: 0,53%

Trináste riadne zasadanie MsZ

František Mašlonka, viceprimátor

sa uskutočnilo 9. marca 2021 formou online videokonferencie. Prebiehalo podľa schváleného programu rokovania. Otvorením, schválením programu rokovania, určením overovateľov, podaním mandátovej správy a voľbou návrhovej komisie, pokračovalo rokovanie MsZ ďalšími bodmi rokovania.

Mestské zastupiteľstvo (MsZ) schválilo uznesením číslo:

295/2021-MsZ predĺženie podnájmu v nebytových priestoroch ako prípad hodný osobitného zreteľa podnájmomcom:

- o Milan Daňo – PromoNet, 916 12 Lubina č. 18, IČO: 37 507 591, NP na ul. M.R.Štefánika 811/1
- o Rastislav Vrátny, Záhradnícka 3859/21A, 911 01 Trenčín, IČO: 35 178 183
- o ME – Tradex s.r.o., Severná 25, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, IČO: 46 854 771
- o Miroslav Hluchý, Ul. Kpt. Uhra 1308/11, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, IČO:46 590 790
- o Lubica Urbanová - Salón Lubica, 916 37 Kálnica 187
- o Kristína Tangelmajer, 916 11 Bzince pod Javorinou 127, IČO: 6092625
- o O-NET, s.r.o., Klčové 2088, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, IČO: 36 336 653.

295/2021-MsZ prevod vlastníctva nehnuteľného majetku mesta - pozemku parcela registra C KN č. 538/6zastavaná plocha a nádvorie o výmere 75 m² p. E. Brázdilovej.

297/2021-MsZ zriadenie vecného bremena na zafaženie pozemkov vo vlastníctve mesta na Ul. Trenčianskej pre spoločnosť Západoslvenská distribučná a. s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava.

299/2021-MsZ zmenu uznesenia č. 204/2020-MsZ zo dňa 26. 05. 2020 bod b), ktorým MsZ schválilo spôsob prevodu obchodnou verejnou súťažou a podmienky ďalšieho kola OVS na odpredaj nehnuteľností – Dom

záhradkárov súpis. č. 2078 na Jánošíkovej ul. V podmienkach OVS sa mení minimálna cena na cenu 233.000 € podľa Znaleckého posudku č. 14/2021 vyhotoveného Ing. Elenou Trnkovou.

300/2021-MsZ poskytnutie zľavy nájomcom (odpustenie nájomného) vo výške 50 % nájomného za obdobie sťažného užívania podľa podmienok Ministerstva hospodárstva SR pre zmiernenie ekonomickej situácie prevádzok, ktoré boli zasiahnuté výpadkom príjmov v rámci druhej vlny pandémie COVID-19 a ktoré sú povinne zatvorené alebo ich činnosť bola významne obmedzená.

301/2021-MsZ Všeobecne záväzné nariadenie mesta č. 1/2021 o nakladaní s komunálnymi a drobnými stavebnými odpadmi na území Mesta Nové Mesto nad Váhom.

MsZ uznesením číslo **298/2021-MsZ** neschválilo zvyšovanie ceny nájmu pre rok 2021 o 1,9% inflácie dosiahnutej za rok 2020 v nájomných zmluvách uzatvorených mestom a jeho organizáciami, z dôvodu snahy udržať si doterajších nájomcov a z dôvodu opakovaných žiadostí nájomcov o zníženie nájmu, i z dôvodu prijatých opatrení v súvislosti s Covid-19, v dôsledku ktorých museli podnájomcovia dočasne uzatvoriť svoje predajne a prevádzky.

MsZ berie na vedomie:

- o správu o výbere a použití poplatku za rozvoj za rok 2020 v zmysle Článku 4, VZN 3/2019 o miestnom poplatku za rozvoj
- o správu o vyhodnotení činnosti MsP za rok 2020
- o správu o výsledku následnej finančnej kontroly u povinných osôb:
 - o Základná škola, Ul. kpt. Nálepku, Nové Mesto nad Váhom,
 - o Centrum voľného času, Ul. Štúrova, Nové Mesto nad Váhom
- o správu o vyhodnotení činnosti hlavného kontrolóra za rok 2020
- o správu o vybavení petícií za rok 2020, doručených do podateľne MsÚ
- o správu o vyhodnotení činnosti komisií MsZ a výborov mestských častí za rok 2020
- o dôveru voči náčelníkovi MsP

Duchovné slovo

Svetlo na konci tunela

Blažej Čaputa, dekan

Symbolickou je pre mňa anekdota o troch ľuďoch, ktorí sa stretli v tuneli. Ten prvý bol pesimista a hovorí: Všade je tu len tma. Druhý, optimista, vraví: Ja na konci tunela vidím svetlo. A tretí, realista, zvolá: Chlapci, bližší sa vlak! A keďže humor býva odrazom životnej reality, môžeme sa v tejto náročnej dobe pýtať: Vidno už svetlo na konci tunela? A nie je falošné? Aké je východisko? O akú nádej sa môžem dnes oprieť? Veď to trvá už tak dlho!

A predsa, do tej neistoty či existencionalnej tmy nášho životného tunela svieta svetlo záchrany. Žalmista to v Biblii vyjadril vetou: „Aj keby som mal ísť tmavou dolinou, nemusím sa báť zlého, lebo Ty si so mnou.“ Blízkosť milujúceho Boha je tým svetlom. Ježiš, ktorý prešiel tmou utr-

penia a vstal z mŕtvych. On je tu, pri mne. To svetlo nádeje vychádza z jeho otvoreného prázdneho hrobu. Uistuje ma, že jeho láska je mocnejšia ako smrť. Neopustil ma vo chvíľach, keď niečím trpím. Veľká noc začína hustou tmou utrpenia, ale končí jasným svetlom vzkriesenia.

A to veľkonočné svetlo sála aj z každého človeka, kto na tmú bolesti reaguje snahou vyslať aspoň malý lúč svetla do života druhých. Ak prestávam myslieť na seba, aby som miernil utrpenie a smútok druhého, svieta na konci tunela. Šťastnými nás totiž nerobí bezbolestný blahobyť, ale život všedného dňa prežiarovaný lúčom Božej i ľudskej lásky. Drahý brat, sestra, prajem vám požehnané veľkonočné sviatky vo vašich rodinách.

Ilustračné foto: Depositphoto.com

Nádej pre plačúcich

Lubomír Ďuračka, ev. farár

Pred rokom sme si nevedeli predstaviť ako (ne)budeme sláviť sviatky Veľkej noci. A pritom sme netušili, čo všetko nás ešte čaká. Po roku sme na tom ešte horšie...

Prišli mi na myseľ slová Ježiša, ktoré vyriekol počas toho, ako Ho viedli spolu s ďalšími zločincami na miesto ukrižovania. Videl, ako ženy žiaľili a oplakávali Ho. Otočil sa k nim a povedal im: „*Dcéry jeruzalemské, nenariekajte nado mnou. Ale nariekajte radšej nad sebou a nad svojimi deťmi!*“ (L 23,28). On vedel, že túto generáciu čaká odplata za rozhodnutie, že odmietla Mesiáša. Jeho predpoveď sa naplnila nielen v roku 70. po Kr., keď mesto Jeruzalem bolo zrovnané so zemou, no napĺňala sa počas celých dejín, v ktorých vidíme národ Izrael ako

veľmi trpiaci.

Keď bolesť a utrpenie postihne človeka, je prirodzené hľadať jeho príčiny. Vždy sme rýchli vidieť vinníkov všade inde, len nie v sebe samých. Všetci sme však súčasťou sveta, ktorý nehľadal Spasiteľa, ktorý si chcel užívať blaho bez Boha. Pôstna doba, ktorá končí, nás volá k pokániu. Pozýva nás k sebareflexii, k uznaniu svojej biedy, nie k ukazovaniu prstom na iných, ktorých vidíme ako väčších vinníkov. Iba tí, ktorí sa pokoria, môžu prijať odpustenie a zázrak nového života. Vzkriesený Kristus k tým, ktorí plačú nad sebou, vystiera svoje ruky (ako vtedy prvýkrát ku svojim ustráchaným učeníkom) a hovorí: Pokoj vám! Má pre nich nádej a cestu ďalej. Patríš aj ty medzi nich?

Príbeh so šťastným koncom

Juraj Kocunda, Kresťanské zbory

S prichádzajúcim teplom idú ruka v ruku aj naše očakávania. Už bude teplejšie, slniečko bude viacej hriať, budeme môcť tráviť viac času vonku, rozkvitne celá príroda a nám bude tak nejakovo veselšie. Alebo aj nie? Prežívame strach, ako to bude ďalej s okolnosťami okolo COVIDu? Neochoríme? Neskončíme my alebo niekto z našich blízkych v nemocnici? Uzdravíme sa? Budeme sa môcť stretávať a tráviť čas s našou rodinou a priateľmi ako predtým? Strach môže byť niekedy dobrým radcom, ale vždy je zlý pán. S prichádzajúcim ob-

dobím Veľkej noci si spomíname na ukrižovanie Pána Ježiša. Ľudia, ktorí ho mali radi, sa báli. Nevedeli, čo s nimi bude ďalej. Ako mohol niekto, kto robil toľko dobrého, skončiť tak zle? Niekedy sa aj nám môže zdať, že to čo zijeme, je zlý koniec. Dnes vieme, že ukrižovanie nebol koniec. Pán Ježiš zomrel za naše hriechy, aby sme my mohli byť zachránení. Na 3. deň vstal z mŕtvych a je tu pre nás aj dnes. Vymeňme naše strachy za dôveru v živého Boha, ktorý nám chce pomôcť aj v týchto dňoch.

K 135. výročiu narodenia Jána Trnovského

Eva Berková

Knihtlač, ktorú v polovici 15. storočia pre Európu objavil Johannes Gutenberg, mala obrovský význam pre masové sprístupňovanie informácií a vzdelávanie širokých vrstiev. Kniha sa stala fenoménom, ktorý niekoľko storočí ako spoľahlivý spoločník držal prvenstvo pri šírení poznatkov a nových, pokrokových myšlienok. Vynález sa rýchlo ujal a tlačiarne postupne aj u nás rástli ako huby po daždi. Okrem dôležitej kultúrnej funkcie spĺňali aj ekonomické očakávania svojich majiteľov a knižný obchod predstavoval plnohodnotnú živnosť a remeslo.

V 1. polovici 19. storočia pôsobil v našom meste niekoľko menších tlačiarň. Najvýznamnejšou bola Prvá slovenská tlačiareň pre obecné a obvodné notariáty Ján Trnovský. 13. februára tohto roka sme si pripomenuli 135. výročie narodenia majiteľa, významného novomestského knihtlačiarja, knihkupca, vydavateľa, publicistu a verejného činiteľa Jána Trnovského. Patrí k osobnostiam nášho mesta a regiónu, ktoré svojimi všestrannými aktivitami ovplyvňovali spoločenské dianie najmä v poprevratovom období po roku 1918.

Narodil sa 13. 2. 1886 v Riečke pri Banskej Bystrici. V martinskej knihtlačiarňi sa vyučil za strojnika a typografa a v Prahe absolvoval Hojetrovu obchodnú školu. Počas neskoršieho pôsobenia v Martine mal príležitosť spoznať sa a spolupracovať s viacerými významnými predstaviteľmi slovenského kultúrneho a politického života ako S. Hurban-Vajanský, J. Škultéty, Š. Krčméry a iní. Tieto osobnosti ovplyvnili jeho spoločensko-politické myslenie a postoje k udalostiam v neskorších rokoch.

Do Nového Mesta nad Váhom (vtedajší Vág-Ujhely) prišiel v roku 1916. Odkúpil tu tlačiareň Andreja Fabiána, ktorú postupne modernizoval. Podstatne ju rozšíril zakúpením výkonnejších strojov a zvýšil počet zamestnancov natoliko, že sa svojou produkciou dostala v meste na prvé miesto. Popri tlačiarňi mal i knihkupectvo, papiernictvo a nakladateľstvo s pobočkami v Topoľčanoch a Modre. Spoločensko-politická situácia v meste bola v tom čase veľmi zložitá. K slovenskému pôvodu sa hlásila iba hrstka uvedomelých Slovákov z radov inteligencie a pár mešťanov a robotníkov, naproti tomu úradníctvo, školstvo, súdnictvo a žandárstvo tvorili zväčša „importovaní“ Maďari.

Správu o Martinskej deklarácii z 30. 10. 1918, ktorou sa Slováci prihlásili k Československej republike, priniesol do mesta hneď na druhý deň po podpísaní jeden z jej signatárov advokát Rudolf Markovič. Trnovského reakcia na vznik republiky bola veľmi rýchla: začal vydávať regionálny politicko-hospodársky týždenník podjavorinského kraja Považské hlasy, ktorým chcel dvíhať národné povedomie a dať zelenú slovenčine a jej rozvoju v praxi.

Novinám sa darilo v plnom rozsahu plniť vydavateľský zámer svojho majiteľa a zodpovedného redaktora v jednej osobe. Informovali o kultúrnom, politickom, hospodárskom a športovom dianí v meste a na okolí. Nechýbali ani články o udalostiach z domova a zo zahraničia, listareň, vlastná čitateľská tvorba, dôležité úradné oznamy, reklama. On sám písal úvodníky a kritické články pod pseudonymom Janko Dobroznámy.

Považské hlasy priniesli tiež článok, v ktorom Trnovský ako očitý svedok opisuje tragickú udalosť zo 4. 11. 1918. Maďarskí vojaci v ten deň strieľali na námestí do davu vidiečanov, ktorí protestovali proti náhlemu zrušeniu trhu a domáhali sa nákupu potravín. Na námestí a jeho okolí zostalo ležať niekoľko mŕtvych tiel, podľa očitých svedkov bolo obetí 7 až 11. Dnes majú informácie tohto druhu historickú hodnotu a pomáhajú odhaľovať biele miesta v našej regionálnej histórii.

Vydávanie novín sa skončilo až v súvislosti so svetovou ekonomickou krízou v roku 1933. Dá sa povedať, že spĺňali základné atribúty moderného periodika a boli katalyzátorom miestneho spoločenského života.

Tlačiareň vydávala aj množstvo drobných tlačí a úradných tlačív, ďalšie noviny a časopisy, ale aj slovenské a maďarské knihy, medzi nimi rozprávky L. Podjavorinskej.

Ján Trnovský bol aj veľmi aktívnym stavovským (živnostenským) a verejným činiteľom. Bol trvalým členom mestského zastupiteľstva, zakladajúcim členom MO Matice slovenskej, starostom Sokolskej župy Štefánikovej. V jeho obchode sa na kus reči zastavovali študenti, kňazi, učiteľia i lekári. Bol to vlastne malý, neoficiálny klub „s hojnosťou cigaretového dymu, ale bez pachu páleného.“

V r. 1948 musel odísť z funkcie mešťanostu do dôchodku a nútená nečinnosť sa v krásnych septembrových dňoch roku 1953 nepochybne podpísala na jeho smrti.

(Spracované na základe písomných podkladov a spomienok syna Jána Trnovského, MUDr. Ivana Trnovského.)

Najdôležitejšie zmeny v Zákonníku práce

Výpracované ku dňu 01.03.2021 | Advokátska kancelária JUDr. Adriana Ručkayová

Národná rada SR schválila novelu Zákonníka práce, ktorá zavádza niekoľko zmien, pričom ich prehľad Vám prinášame nižšie.

• **Výkon práce z domácnosti – domácka práca a telepráca (§52 ZP)**

Na základe tejto novely je domácka práca charakterizovaná ako práca, ktorá by síce mohla byť vykonávaná na pracovisku zamestnávateľa, ale ktorá sa na základe dohody medzi zamestnancom a zamestnávateľom bude vykonávať z domácnosti zamestnanca. V prípade, ak pri takejto práci, ktorú bude zamestnanec vykonávať z domu bude používať informačné technológie, a teda dochádza pravidelne k elektronickému prenosu dát na diaľku, bude sa jednať o teleprácu.

Vo všeobecnosti teda možno konštatovať, že ide o také práce, ktoré by sa bežne mohli vykonávať aj na pracovisku zamestnávateľa, ale prenášajú sa do domácnosti zamestnanca (t.j. pravidelne sa vykonávajú z domácnosti zamestnanca).

Naďalej platí, že tak domácka práca ako aj telepráca musí byť dohodnutá, čiže ju nemôže zamestnávateľ zamestnancovi jednostranne nariadiť (samozrejme, okrem prípadu uvedeného v ust. § 250b Zákonníka práce, ktoré platí počas mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu a počas dvoch mesiacov po ich odvolaní)

Naďalej platí, že zamestnanec nebude mať nárok na príplatky za nadčasy, za sviatky, a pod., za predpokladu, že si zamestnanec sám rozvrhuje pracovný čas, samozrejme, je možné, aby sa zamestnanec a zamestnávateľ dohodli aj inak.

V tomto prípade sa zmení len jedna odchýlka týkajúca sa prestojov v práci, kde novela špecifikuje, že pri domáckej práci alebo telepráci sa nebudú uplatňovať ustanovenia o prestojoch okrem prestojov, za ktoré zodpovedá zamestnávateľ (napr. ak zamestnávateľ nedodá zamestnancovi podklady potrebné pre výkon práce).

Zamestnávateľ má prijať vhodné opatrenia ohľadne prác vykonávaných ako domácke práce alebo telepráce, a to najmä :

- zabezpečiť, nainštalovať a pravidelne udržiavať technické vybavenie a programové vybavenie potrebné na výkon telepráce okrem prípadov, keď zamestnanec vykonávajúci teleprácu používa po dohode so zamestnávateľom vlastné technické vybavenie a programové vybavenie,
- zabezpečiť ochranu údajov, ktoré sa spracúvajú a používajú pri telepráci, najmä pokiaľ ide o programové vybavenie,
- uhrádzať za podmienok podľa § 145 ods. 2 preukázateľne zvýšené výdavky zamestnanca spojené s používaním vlastného náradia, vlastného zariadenia a vlastných predmetov potrebných na výkon domáckej práce alebo telepráce,
- umožniť takémuto zamestnancovi prístup k prehľbovaniu kvalifikácie rovnako ako porovnateľnému zamestnancovi s miestom výkonu práce na pracovisku zamestnávateľa.
- informovať zamestnanca o všetkých obmedzeniach používania technického vybavenia a programového vybavenia, ako aj o následkoch v prípade porušenia týchto obmedzení, a prípadne ďalšie, ktoré sú v súvislosti s vykonávaním domáckej práce a telepráce potrebné.

Nezanedbateľnou povinnosťou zamestnávateľa je prijať opatrenia, ktoré majú predchádzať izolácii zamestnanca vykonávajúceho domácku prácu alebo teleprácu od ostatných zamestnancov a umožniť mu vstup na pracovisko zamestnávateľa, ak je to možné, za účelom stretnutia sa s ostatnými zamestnancami,

Novinkou od marca 2021 bude aj zavedenie povinnosti zamestnanca vykonávajúceho domácku prácu a teleprácu bezodkladne informovať zamestnávateľa o technických problémoch spojených s nefunkčnosťou technického vybavenia a programového vybavenia alebo o nefunkčnosti internetového pripojenia, ktoré mu znemožňujú vykonávať prácu.

Taktiež platí, že sa zamestnanec na domáckej práci alebo telepráci nesmie zvýhodniť alebo obmedziť v porovnaní so zamestnancom na pracovisku.

• **Možnosť výberu zamestnanca medzi gastrolístkom a finančným príspevkom na stravovanie**

Zamestnávateľ, ktorý nebude zabezpečovať stravovanie vo vlastnom stravovacom zariadení alebo v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa, má od marca 2021 povinnosť umožniť zamestnancom vybrať si medzi zabezpečením stravovania prostredníctvom právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, formou stravovacej poukážky (gastrolístka) a poskytnutím finančného príspevku na stravovanie.

Za tým účelom bude zamestnávateľ povinný upraviť pravidlá, akým spôsobom sa bude realizovať výber zamestnanca, teda bude musieť určiť:

- primeranú lehotu na výber zo strany zamestnanca,
 - minimálnu dobu, počas ktorej je zamestnanec viazaný svojím výberom (najviac však 24 mesiacov),
 - postup v prípade, že zamestnanec v určenej lehote výber neuskutoční.
- Podrobnosti tohto výberu môže zamestnávateľ ustanoviť vo vnútornom predpise.

Suma finančného príspevku na stravovanie má byť suma, ktorou zamestnávateľ bude prispievať na stravovanie zamestnancom, a to najmenej 55 % minimálnej hodnoty stravovacej poukážky. Tento finančný príspevok na stravovanie má byť čistým príjmom zamestnanca, t. j. neplatí by z neho daň, sociálne ani zdravotné poistenie.

Prechodné ustanovenia Zákonníka práce však upravujú poskytovanie stravovacích poukážok v elektronickej forme, aj je takouto formou stravovanie na pracovisku alebo v jeho blízkosti možné, až od 1.1.2023.

Taktiež platí, že zamestnávateľ, ktorý pred 1. marcom 2021 alebo v období od 1. marca 2021 do 31. decembra 2021 uzatvoril zmluvu o zabezpečení stravovacích poukážok s právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, nie je povinný postupovať podľa § 152 ods. 7 do skončenia účinnosti tejto zmluvy, najdlhšie však do 31. decembra 2021.

• **Spresnenie predĺženia skúšobnej doby**

Doposiaľ bolo ustanovené, že skúšobná doba sa predlžuje o čas prekážok v práci na strane zamestnanca. Po novom bude určené, že skúšobná doba sa predlžuje o čas celodenných prekážok v práci na strane zamestnanca, ktoré vznikli počas dohodnutej skúšobnej doby.

• **Štatút žiaka študenta do 31.10.**

Novela Zákonníka práce prezumuje štatút študenta alebo žiaka až do 31.10., to znamená, že žiaci a študenti tak budú môcť brigádovať na základe dohody o brigádnickej práci študenta aj počas letných prázdnin. Odstaňuje sa tak nejednotná prax zo strany Sociálnej poisťovne a Úradov práce sociálnych vecí a rodiny, ako aj neistota na strane zamestnávateľov a študentov.

• **Vek ako výpovedný dôvod**

Do výpovedných dôvodov sa s účinnosťou od 1.1.2022 v § 63 ods. 1 sa pridáva písm. f), podľa ktorého môže zamestnávateľ skončiť so zamestnancom pracovný pomer výpoveďou aj z dôvodu

- dovŕšenia 65 roku veku alebo
- veku nároku na starobný dôchodok.

V tejto súvislosti takisto s účinnosťou od 1.1.2022 sa v ust. § 60 ods. 2 pri dohode o skončení pracovného pomeru dopĺňa dôvod veku podľa písm. f) ako dôvod, ktorý musí byť v dohode uvedený, a to tak, že ustanovenie znie: „V dohode musia byť uvedené dôvody skončenia pracovného pomeru, ak to zamestnanec požaduje alebo ak sa pracovný pomer skončil dohodou z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) až c) a f).“ a podobne sa menia aj ustanovenia § 63 ods. 2, kde sa za slová „skončiť pracovný pomer,“ vkladajú slová „alebo o výpoveď podľa odseku 1 písm. f),“ v § 76 ods. 1 a 2 sa slová „a) alebo písm. b)“ nahrádzajú slovami „a),

b) alebo písm. f)“ a v § 155 ods. 6 písm. b) v súvislosti s nevzniknutím povinnosti zamestnanca uhradiť náklady spojené so zvyšovaním kvalifikácie, sa slová „a) a b)“ nahrádzajú slovami „a), b) alebo písm. f)“.

• Starostlivosť o dieťa

V § 40 ods. (11) Zákonníka práce sa novelou doplnila definícia zamestnanca trvalo starajúceho sa o dieťa (pre čerpanie dovolenky navyše), a to: „Zamestnanec trvale sa starajúci o dieťa na účely tohto zákona je zamestnanec, ktorý sa osobne stará o vlastné neplnoleté dieťa vrátane striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, a zamestnanec, ktorý sa osobne stará o neplnoleté dieťa zverené mu do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosti rodičov na základe rozhodnutia súdu. Toto postavenie zamestnancovi vzniká dňom, keď zamestnávateľovi písomne oznámil, že sa trvale stará o dieťa podľa prvej vety, a zaniká dňom, keď sa zamestnanec prestal trvale starať o dieťa podľa prvej vety. Zánik trvalej starostlivosti o dieťa je zamestnanec povinný písomne oznámiť zamestná-

vateľovi bez zbytočného odkladu.“

Pričom ale v tejto súvislosti uvádzame, že vplyv na dovolenku takého zamestnanca to bude mať až s účinnosťou od 1.1.2022, a to tak, že v § 103 ods. 2 na konci doplnená veta: „Zamestnancovi, ktorý sa začne alebo prestane trvale starať o dieťa v priebehu kalendárneho roka, zvýšenie dovolenky za kalendárny rok podľa prvej vety nad rámec základnej výmery dovolenky podľa odseku 1 patrí v pomernom rozsahu určenom ako podiel počtu dní trvalej starostlivosti o dieťa v príslušnom kalendárnom roku a počtu dní kalendárneho roka.“ nadobudne účinnosť.

Ďalej novela prináša zmeny ďalších právnych predpisov, z ktorých dávame do pozornosti zmeny v zákone o kolektívnom vyjednávaní sa vypustili uznesenia o reprezentatívnej kolektívnej zmluve vyššieho stupňa, pričom platí prechodné ustanovenia, že na reprezentatívnu kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa, o ktorej bolo zverejnené oznámenie v Zbierke zákonov pred 1.3.2021 sa vzťahujú predpisy do 28.2.2021

Spomienka na oslobodenie nášho mesta

Jozef Karlík

Nepochybným faktom je, že v súčasnosti vinou pandémie zavinej koronavírusom zažívame ťažké časy. Medzi nami sa však nájdú aj takí, ktorí tvrdia, že Novomešťania prežívali v minulosti aj ťažšie chvíle. Majú pravdu? Koronavírus je v súčasnosti iste mocným nepriateľom. Je však pravdou, že je silný hlavne vtedy, keď sa neberie príliš vážne. Zákernejšími nepriateľmi boli v minulosti napr. morové či cholerové epidémie, a to hlavne preto, lebo sa ľudia nevedeli proti nim adekvátne brániť. Bola to veľká lotéria kto prežije a kto nie. Pôvodcom strachu a hrôzy nepochybne patrili v minulosti aj rôzni militanti, napr. Turci, ktorí znenazdajky vtrhli do mesta a vyplienili ho. Mesto sa po takýchto útokoch spamätávalo len veľmi pomaly. Koronavírus vám nevtrhne do mesta a domácnosti cez zavreté dvere ako spomínaní votrelci. My ho často do našich domácností s ľahkovážnosťou púšťame.

Krušné chvíle plné strachu Novomešťania prežívali aj v závere 2. sv. vojny.

Dátum 7. apríla 1945 je oným dňom, keď sa Novomešťania mohli nádychnuť slobody. Odvtedy sa mohli prebúdzat do dní bez stresu a bez očakávania, že sa môže stať to najhoršie. Chvíle plné strachu a obáv o budúcnosť zažívali Novomešťania najmä v čase približovania sa frontu a pri samotnom oslobodzovaní. Už koncom marca od severovýchodu doliehala k mestu hrmenie delostreleckej palby. Dennodne prelietavali nad mestom sovietske vojenské lietadlá a ostreľovali pozície Nemcov. Väčšina nemeckých vojakov tvoriacich novomestskú posádku samozrejme nečakala na príchod frontu. Nemci zanechali v meste menšiu zálohu s cieľom zadržať spojenecké vojská v postupe. No stačili zničiť po sebe všetko, čo sa zničiť dalo a čo by bolo na osoh prichádzajúcim vojskám. Ustupujúci Nemci doslovne pálili za sebou mosty. Ten novomestský síce nezhorel, lebo bol z kvalitnej ocele, ale po obrovskej explózii ostali z neho len kusy železa.

O samotnom oslobodzovaní nášho mesta sa popísalo pomerne veľa. Je známe napr. aj to, že sa len - len nestalo terčom sovietskych katúš, pretože k veliteľom spojeneckých vojsk sa dostali nepravdivé informácie o tom, že v Novom Meste zostala silná nemecká posádka, ktorá je odhodlaná brániť sa. Čo však skutočne zažívali obyvatelia Nového Mesta počas tohto obdobia by nám mohli povedať len oni sami. Žiaľ 76 rokov je v podstate jeden ľudský život a tých, ktorí boli v tom čase dospelí je už dnes menej ako šafranu. Ak však zalistujeme v starších ročníkoch NS, v čísle 4 z roku 1985 si môžeme prečítať článok, ktorý je autentickou spomienkou na oslobodenie NM. V ňom si na tieto udalosti zaspomínala Emília Matejková, manželka jedného z najvýznamnejších novomestských rodákov, akademického maliara Petra Matejku, ktorý v tom čase býval s rodinou na Hurbanovej ulici v Novom Meste nad Váhom. Na tejto ulici došlo v tých dňoch k viacerým udalostiam, ktoré sa odohrali v blízkosti ich domu. Matejkovci boli svedkami požiaru tzv. Reissovej vily, „v ktorej v čase fašistickej hrôzovlády sídlilo gestapo“. Členovia nemeckej hliadky, ktorá zostala v meste, zabili jedného dňa napoludnie veľmi dobrého suseda Matejkovcov - Martina. Ten im len niekoľko

Novomestský most cez rieku Váh zničený pri ústupe nemeckých vojsk 5. apríla 1945. Zdroj: fotoarchív Mestský úrad Nové Mesto nad Váhom

hodín pred tým pomáhal s mechmi piesku, ktoré ukladali pred pivničný oblok. Pivnice a podzemné priestory pod domami boli bezpečným úkrytom pre väčšinu obyvateľov mesta. Sťahovali sa najmä muži, pretože tým hrozilo zo strany Nemcov najväčšie nebezpečenstvo. Peter Matejka sa schoval dokonca do žumpy na dvore a sused Záhalka na povalu. Vo svojich úkrytoch zostali až dva dni a dve noci. Matejka sa potom pre-

Nemeckí vojaci na novomestskom námestí. Fotografia z rekonštrukcie oslobodzovacích bojov zo dňa 7. apríla 2015. Foto: Jozef Karlík

Ruskí vojaci na dvore jedného z novomestských domov.
Zdroj: fotoarchív Mestský úrad Nové Mesto nad Váhom

miestnil ku svojej rodine do pivničných priestorov. Desivé boli výbuchy bômb, ktoré zhadzovali sovietske lietadlá na kraj mesta, ale niektoré dopadli priamo na mesto. Jedna vybuchla neďaleko od domu Matejkovcov, do miestneho potoka. Výbuch bol taký prudký, že „zem sa nám zatriasla pod nohami a petrolejová lampa zhasla“. Po nálete u manželov prevládla zvedavosť nad strachom, vyšli z pivnice a zašli až na námestie. Naskytl sa im neutešený pohľad - „uprostred námestia ležali dva postrelené kone, ktoré ešte žili, opodiaľ prevalený voz a pod ním človek, ktorý sa zrejme nestačil ukryť“. Na námestí videli aj nemeckých vojakov, boli pri ruinách rožného domu, kde bývala cukráreň,

„zjavne opití kutali sa v rozvalinách a vyťahovali kekсы a cukriky.“ Po náletoch nastal relatívny klud. Noc zo 6. na 7. apríla bola nezvyčajne tichá. Ráno pani Matejková vyšla na povahu, aby sa opatrne pozrela na ulicu. Zbadala tam dvoch vojakov s puškami v rukách. Vedela, že to nie sú Nemci, ale osloboditelia, ale bola prekvapená, že nie Rusi. Neskôr zistila, že to boli dvaja rumunskí vojaci. Netrvalo dlho a zaklopali na dvere domu. S určitou dávkou strachu im pani Matejková išla otvoriť, na rukách mala jedného zo synov. Vojaci síce boli ostražití, ale pri prehládke domu a hlavne pivnice sa chovali zdvorilo. Matejkovci unavených vojakov chceli ponúknuť teplým čajom z termosky, no oni čaj odmietli, pýtali si mlieko, ale to v dome práve nebolo. Podobné kontakty s osloboditeľmi mali aj iní obyvatelia mesta.

Čoskoro po Rumunoch prišli do mesta aj vojaci Červenej armády. Začalo obdobie, keď sa mesto stalo načas sídlom pomerne veľkého počtu vojakov obidvoch armád. Obyvatelia mesta sa síce cítili slobodní, ale aj oni sa museli prispôbiť vojnovým pomerom, pretože vojna sa ešte neskónčila a bojovalo sa ani nie príliš ďaleko od Nového Mesta. Z viacerých

Pochodujúci rumunskí vojaci počas osláv oslobodenia a konca 2. sv. vojny v Novom Meste nad Váhom.

Zdroj: fotoarchív Mestský úrad Nové Mesto nad Váhom

rých budov v meste sa stali nemocnice, v starej meštianskej škole zriadili operačné sály. Smutný pohľad bol na vozy prevážajúce napochytr zbité truhly s padlými sovietskymi a rumunskými vojakmi.

Na dvore domu u Matejkovcov zriadilo veliteľstvo Červenej armády nemocničnú kuchyňu. Náhoda chcela, že dvaja hlavní kuchári mali také isté krstné mená ako synovia manželov Matejkovcov – Ivan a Fedor. Je len samozrejme, že si ich títo ruskí vojaci – kuchári, veľmi obľúbili a starali sa o ich zdravú výživu. Každý deň im nosili čerstvé mlieko. „Stakan moloka“ kázali denne vypíť aj samotnému Petrovi Matejkovi, pretože bol v tom čase veľmi vychudnutý a nie v dobrej zdravotnej kondícii. Ruskí vojaci bývali u Matejkovcov takmer dva mesiace. Po vojnových útrapách to boli pre nich príjemné a nezabudnuteľné chvíle.

Záverčný odstavec článku Emilie Matejkovej je na mieste uviesť celý, pretože len takýmto spôsobom môžeme precítiť autenticitu emócií, ktoré vyvolala správa o konci vojny: „Deviatoh mája kuchár Fedor nám zabúchal na dvere a zvolal „Vojna skončila!“ Radovali sme sa ako deti a objímali sa navzájom. Smiala som sa a plakala zároveň. Čoskoro sa ozvala siréna a zazneli zvony. Oznamovali mier“.

Anjeli nikdy neplačú

Milan Hurtík: Anjeli nikdy neplačú | Výtvarné ilustrácie novely: Jozef Janiska

Oznámenie obsahovalo niekoľko riadkov. Preletela ich očami a nevníkala nič, iba výrazne vytlačené: Splnila jste podmínky k prijetí... Slová sa rozplývali a list jej vypadol z trasúcich sa prstov. Tolko naň čakala. Neverila, dúfala, strácala nádej a opäť s napätím otvárala poštovú schránku. Kolko talentovaných tam bolo... Bože. Znovu a znovu čítala text, pery polohlasne drmolili vety. Opakovala ich až po podpis a pečiatku – Janáčková, Akadémie muzických umění Brno.

Pri desiatom čítaní podvedome zašmátrala po mobile.

- No, čo máš?

- Prišlo mi to.

- Čo ti prišlo?

- Nezobrali ma.... - Do slúchadla doliehal monotónny hluk z výrobných haly.

- Ešte raz, nepočujem ťa dobre!

- Že ma nezobrali...!

- A čo si čakala?! Ved' som ti hovorila, neblbni. - Mamka na druhom konci zosilnila hlas kvôli hluku aj zo sklamania. - Nikoho tam nemáme a ty si namýšľaš bohvie čo...

- Som prijátaáá!!! - nezniesla ďalej klamať, ani počúvať mamkine reči.

- Ježiš, skoro som ohluchla, blázníš sa, alebo čo?

Pomalý, zreteľne prečítala do mobilu dve vety. Po krátkom zaskočení tichu zacítila tú drsnú podobu lásky, ktorú od mamky tak dobre poznala pri jej nadávkach.

- Ty koza jedna...! Kriste, ja sa z teba poseriem. - Z dialky bolo počuť čísi hlas: - Pani... Máte prísť k vedúcemu do kancelárie.

- Teraz musím ísť, ale chcem, aby si vedela, že si moje milované zlato.

Kráčajúci dlhou chodbou v duchu neveriacky krútila hlavou: A ja som

si myslela, že to bude len jeden z ďalších bláznivých nápadov tej našej Dory.

Preložila list, vložila do obálky a chvíľu sa na ňu dívala. - Nepoviem nikomu nič. Aj tak by iba závideli. - Ale už po hodine sa delila so svojim šťastím, ktorému naplno otvorila internetový ventil, lebo pretlak obrovskej eufórie by ju asi zabil.

Potrebovala sa upokojiť. Cédečko, čo dostala na Vianoce, malo v sebe zázračnú moc. Vyložila si nohy a cez malé štuplíky slúchadiel k nej vošla Sima Martausová: - Dobý deň, to som ja. - K takej krištáľovej priehľadnosti duše a vnútornému pokoji by sa chcela dopracovať. Keby však len vedela ako. Človeka sa prstom musí dotknúť Boh. Pieseň jej prenikala do srdca. Ako to čítala v Kristiánovej knihe? Iba cez utrpenie vytvárame veľké veci. Akou bolesťou si to zaslúžila práve Sima? Nevyhrala Superstar a nikto jej neradil, ani neprikazoval, ako má spievať, na čo sa zamerať, na koho sa podobať. Nikto jej do televízie neposielal hlasy. Nevyhrala, ani neprehrala. Kde sa vzala?

Sama za seba a celkom potichu. Vedela, že na Simu nemá a nikdy mať nebude. Ona nikdy nepocíti, že ju pohladil Boh. Ona to nedokáže ani z radosti, ani zo smútku či utrpenia. Vedela, že sa môže spoľahnúť iba na pevnú vôľu a snahu. Ale to je iba ľudské. Nie Boží dotyk. Vyhodila slúchadla z uší. V tej chvíli akoby jej kúsok z toho veľkého šťastia ubudlo. Nie! Nie! S dotykom alebo bez neho. Bude sa venovať muzikálom. Taneč, spev, herectvo. Všetko sa naučím. Budem drief ako kôň. Pozrela sa do zrkadla na svoju odhodlanú poblednutú tvár. Odvtedy, čo mala problémy so žalúdkom, akoby ju stále niečo obchádzalo. Raz hrdlo, potom viróza s teplotou, nevoľnosť, slabosť. Vlastne ju ani nič konkrétne neboli, ale nie je vo svojej koži. Asi to bude z tých prechodených chrípok. Už

pred Vianocami si mala ísť po výsledky krvi. Nestihla.

V čakárni nebolo nikoho. Fajn, to má šťastie, nebude musieť dlho čakať.

- Tak ako po Vianociach? - opáčila doktorka s úsmevom na tvári. - Máte také nezvyčajné meno, ako Vám ho rodičia vybrali? To snáď ani nie je v kalendári.

- Po Romy Schneiderovej, francúzskej herečke, mali ju veľmi radi.

No, to bola naozaj krásna žena. Vraj jediná skutočná láska Alaina Delona. Ale... - Doktorka otvorila zdravotnú kartu. - Veľké lásky sú buď nešťastné, alebo sa veľmi rýchlo skončia. - Chvíľu sústredene študovala hodnoty laboratórnych testov a prezrela posledné záznamy. Romy zrazu pocítila neistotu. Čítanie sa jej zadalo akési dlhé. Doktorka nakoniec zdvihla zrak a oznámila: - Budete musieť ísť na endokrinológiu. Máte zvýšené niektoré hodnoty. PTH a tiež vápnik. Sú to dôležité ukazovatele. Treba v prvom rade vylúčiť ochorenie štítnej žľazy. Zastavte sa tam hneď teraz, to bude najlepšie.

Predtucha jej naliala krv do líc.

- Nebude to nič hrozné, - zaregistrovala lekárka obavu v jej očiach a aby vec odľahčila, prešla na inú tému: - Vy tuším spievate, videla som vás na káblovke.

- No, sem-tam skúšam, - odvetila potichu a neprítomne zovrela kartu medzi prstami.

Zamyslene kráčala po vyštrkovanej úzkej ceste k neďalekej ambulancii. Štítna žľaza. Nezmysel, veď ani poriadne neviem, načo je. Mechaniky si rukou ohmatala krk. Hlavou jej rýchlo prebehlo, čo všetko ju v krátkej dobe čaká. Nie, hlúposť. Na doktorov treba strašne veľa času. A ona ho predsa nemá.

Po prvom odbornom vyšetrení jej spravili testy a po ďalších desiatich dňoch bol potvrdený nález.

V ten večer sa mamka rozplakala.

- Čo? To len tak z ničoho? - Fíkala v bezmocnosti. - To máš z toho večného naháňania, večných nervov. Všade chceš byť, všetko stihnúť. Kolko krát som ťa posielala k doktorovi. Hovorila ti, dievča, si bledé, tebe nič je. Nenajedla si sa poriadne. Na nič nikdy si nemala čas. - Podopierajúc

si hlavu rukami bezradne opakovala: - Bože, ja ani spať teraz nebudem.

- Ale, mama, ty zase všetko len zbytočne zveličuješ! - snažila sa upokojiť seba i ju. - Týždeň budem v nemocnici, zistia čo treba a som naspäť. Na jeseň idem do Brna, aj keby gramofóny padali. - Mamkine uplakané oči sa zdanlivo na chvíľu upokojili.

V Bratislave bola ako doma a poznala každý kút. Ale že tu existuje aj Onkologický ústav svätej Alžbety, zistila až teraz. Prešla starou vrátnicou, ponurými chodbami a nakoniec sa posadila na lavicu pred prijímacou ambulanciou. Z neprítomných pohľadov čakajúcich pacientov si uvedomila svoj zrazu nadobro zmenený svet. Ešte včera robila doma všetky tie každodenné bežné veci. A teraz je všetko iné. Čas sa zastavil. Do chladného ticha s odstupom vyvolávajú mená. Zavrela oči, akoby sa chcela vrátiť. Uvidela mamku, sestru i rozmazané črty otca.

Nech sa deje vôľa Božia.

Predpokladaný termín vydania knihy: Október 2021

Z môjho rakoľubského detstva

Ján Hubinský

V šporáku pukoce drevo, na stene tikajú kyvadlové hodiny. Som doma sám, mama odbehla asi niekam von, inak by ma nenechala samého.

Kľáčim na čalúnenej lavici, na stole mám papier a kreslím. Zrazu sa mi ceruzka zlomí. Vezmem nôž a strúham. Drevo je tvrdé, detský prst mäkký. A plný červenej krvi. Riadne to štípe, tak trasiem a kmitám ľavou rukou, až je za pár okamihov krv všade - stôl, lavica, stena, všetko je pohrkané drobnými kvapkami. Aj detský výkres.

Našťastie, vo dverách sa objaví mama. Zároveň ma hreší aj lútuje. Prst mi obviaže, slzičku osuší, všetko poumýva a poutiera. Zostane len niekoľko kvapiek na stene, ktoré vsiakli do vápennej maľovky so zeleným valčekovým ornamentom. A na tom výkrese, detskej čarbanici ceruzou. Ležal taký na stole, až kým otec neprišiel z práce k obеду, ale to bola už krv rozmazaná, zaschnutá a stmavnutá. Vzal kresbu do ruky, skúmavo si ju cez okuliare prezeral, otáčal ju raz na jednu, raz na druhú stranu. Až kým mama nepostavila na stôl misu polievky. Potom ju vzal a zasunul za sklo kredenca. Poodstúpil, zadíval sa na ňu a povedal (to slovo som počul vtedy prvý raz): surrealizmus.

Dnes viem, že to žiadny surrealizmus nebol - otec až taký prehľad o výtvarne vtedy nemal. Možno tašizmus, ale taký smer vtedy ešte nebol vymyslený. A možno som ho práve vtedy

stvoril - škoda, že sa ten obrázok nezachoval, stratil sa tak dôkaz o mojom prínose do dejín výtvarného umenia. Alebo abstraktný expresionizmus či dripping! Keby to bol videl Pollock! Alebo taký Hermann Nitsch!

Tých pár kvapiek na stene ešte nejaký čas pripomínalo každému z rodiny tú krvavú príhodu. Malá ranka na detskom prste sa zahojila rýchlo, ale dodnes sú na mojom ľavom ukazováku viditeľné stopy, ktoré už len vo mne vyvolávajú úsmevnú spomienku na tú paint action či action paint.

O pár rokov neskôr. Chodím už do školy, musí to byť do druhej triedy, lebo ešte sa učime v beckovskej starej škole.

Dobré ráno, pozdravím našich, ale v momente, detským inštinktom vycítim, že niečo nie je v poriadku. A rovnakým spôsobom viem hneď prečo, nemusím pozrieť ani na stôl. Leží na ňom mesačný autobusový cestovný lístok, obrátený čistou stranou nahor. No, čistou stranou... Pôvodne bola čistá, ale teraz je na nej kresba. Detská kresba síce, ale jasne rozoznať dve postavy v horizontálnej polohe, ležiace na sebe. A presne v tom mieste, kde si asi myslíte, pán autobusový sprievodca z lícnej strany ten lístok špeciálnymi klieštikmi prederavil, aby tak vyznačil mesiac jeho platnosti.

Ako to len mohli nájsť?! A prečo, prečo sa mi hrabali v školskej taške, veď to nikdy nero-

bili!? Veď len včera som to nakreslil, a potom baval tou kresbou chalanov v triede! - prebehne mi v momente hlavou.

- Toto je čo?! - otázka nenechá na seba dlho čakať. Otec sa tvári prísno, ale zdá sa mi, že kútkami úst mu pošklbáva a mama sa radšej točí ku šporáku a chystá raňajky.

- Kto to kreslil?!

Stojím ticho, hlava zvesená.

- Hmmm?! Pýtam sa, kto to kreslil!

Nič, ticho.

Brat, ten sa má - leží si v postielke, poťahuje si z fľašky s mliekom, nohy vykladá pomaly na plafón. Jeho sa to netýka. Iba ja tu stojím ako pred raportom a pozerám do zeme na nové linoleum.

- Tak bude to, alebo mám odpásať remeň?! - u nás sa vtedy vychovávalo podľa Komenškého. Otec to vedel - mal predsa nejaký ten semester učiteľského ústavu a nejaký ten rok praxe dedinského učiteľa.

Atmosféra hustne, dala by sa krájať. Čakám, z ktorej strany jedna priletí.

- Ja, - skôr zašepkám ako poviem. Priznanie je poľahčujúca okolnosť. Ešte by som to nevedel povedať týmito slovami, ale aj malá detská hlava vie, či skôr tuší, že ak sa priznám, bude mi trochu odpustené. Otec nevie, ako sa tváriť, určite by ma najradšej pohladil po hlave, možno aj objal, ale musí zachovať dekórum - je predsa nejaká hlava rodiny.

- No, choď sa umyť! - povie už miernejšie. -

A viac také prasačiny nekresli!

Keď s úľavou zatvorím za sebou kúpeľňovú dvere, začujem z kuchyne prtlmený smiech. Ale nie, to sa mi určite iba zdá. Prilepím ucho na dvere a počujem hovor:

- No, čo teraz s tým? Taký lístok mu nemôžeš dať naspäť, niekde v autobuse mu vypadne a čo potom? Od hanby by som sa prepadla.

Keď už čerstvo umytý a učesaný vychádzam z kúpeľne, otec má na stole otvorenú fľaštičku čierneho atramentu a štetcom zatiera tú moju figuratívnu kresbu. Odfahne mi a som rád, že sa síce poriadne blýskalo, no rýchlo prehrmelo.

Kým raňajkujem malkao a maslový chlieb s marhuľovým lekvárom, mama mi chystá desiatu a otec máva tým lístkom nad horúcou šporákovou platňou, aby sa atrament rýchlejšie usušil. Potom ho pre istotu ešte ofúka, zasunie do priesvitného celuloidového púzdra s preukážkou a položí na kraj stola. Rýchlo dopijem, hodím školskú tašku na chrbát, krajec chleba do jednej, preukážku do druhej ruky, a vybehnem na ulicu.

Cestou na zastávku lístok vytiahnem. Z mojej kresby je iba čierny fľak. Ale keď ho obrátim, tak na lícnej strane cez tú prerazenú dierku vidieť rozpitú čiernu machuľku. Usmejem sa, keď si predstavím, čo bolo na druhej strane.

Ešte o pár rôčkov neskôr, tretia alebo štvr-

tá trieda Základnej deväťročnej školy v Beckove.

- Žiaci, zajtra je prvý máj a my oslavíme tento sviatok práce tak, že si urobíme nástenku. Pohľadajte doma nejaké obrázky, výstrižky z novín a časopisov a prineste do školy!

- Ocko, nemáme doma nejaké časopisy, potrebujem do školy na nástenku.

Odoberal vtedy Včelára, Záhradkára, PaS, ale žiadne stráničke ani inak angažované noviny.

- Počkaj, možno niečo nájdem, keď je ten prvý máj.

Chvíľ u sa prehraboval vo svojich fasci- loch a krabiciach s výpiskami a výstrižkami.

- Moc toho nemám, ale tu máš Picassovu holubicu. To je španielsky maliar. Červený síce, no uvidíme, dokedy mu to vydrží.

Aj keď som tým posledným slovom veľmi nerozumel, holubicu som na druhý deň pyšne vytiahol z tašky a položil súdružke učiteľke Vlastičke Slávikovej na stôl:

- Ja som priniesol túto holubicu, čo namaľoval ten červený španielsky maliar Pikas.

Otec mal pravdu. Alebo skôr správne tušenie. Picassovi to jeho nadšenie pre Sovietskov a komunizmus dlho nevydržalo. Len dovtedy, kým to Rusko či Sovietsky zväz osobne nenavštívil.

Tú holubicu opatrujem dodnes. A pred nejakým časom mi môj syn Juraj k nejakému sviatku podaroval túto knihu.

DECORE

EXKLUZÍVNY ŠTÝL V GASTRONÓMII

DECORE, najväčšia predajňa na viac ako 400 m² v Novom Meste nad Váhom na Odborárskej ulici 3 (bývalé tlačiarne Tising) s ponukou servítkov, sviečok, dekorácií, aranžmánov, jednorazového riadu. Svadobná výzdoba - predaj - prenájom.

kontakt: 0905 962 718

OSOBNOSTI APRÍLA

5.4.1911* DRAŠKOVIČ František, pedagóg, sochár. Narodil sa v Stupave. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom. Zomrel 3.6.1979 v Bratislave – **110. výročie narodenia**.

13.4.1901* MIKYŠKA Rudolf, geobotanik. Narodil sa v Prahe. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom. Zomrel v Prahe – **120. výročie narodenia**.

16.4.1941* KOUTNÝ Juraj, vydavateľ, básnik. Narodil sa v Novom Meste nad Váhom, kde aj 6.8.2015 zomrel – **80. výročie narodenia**.

18.4.1926* CÁDRA Fedor, spisovateľ. Narodil sa v Novom Meste nad Váhom, kde aj pôsobil a 10.2.1998 zomrel – **95. výročie narodenia**.

19.4.1891* CHOMKOVIČ Gregor, pedagóg, člen korešpondent SAV. Narodil sa v Przegonine (Poľsko). Pôsobil v Novom Meste nad Váhom. Zomrel 11.10.1968 v Trenčíne – **130. výročie narodenia**.

19.4.1911* POLÁČEK Ján, pedagóg, osvetový pracovník. Narodil sa v Dolnom Srní. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom. Zomrel 18.6.2004 v Starej Turej – **110. výročie narodenia**.

19.4.1991† PAČES Karol, pedagóg, dirigent, spevák. Narodil sa 1.3.1913 v Novom Meste nad Váhom. Pôsobil v Pobedime, v Čachticiach, v Moravskom Lieskovom, v Trenčianskych Tepliciach a v Bzinciach pod Javorinou. Zomrel v Novom Meste nad Váhom – **30. výročie úmrtia**.

20.4.1991† KOTZIG Anton, matematik. Narodil sa 22.10.1919 v Kočovciach. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom. Zomrel v Montreali (Kanada) – **30. výročie úmrtia**.

22.4.1976† GÁLIK Michal, jazykovedec, pedagóg, publicista. Narodil sa 11.9.1903 v Myjave. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom a v Myjave, kde aj zomrel – **45. výročie úmrtia**.

27.4.2006† ŽIGO Pavel, právnik, publicista, spisovateľ. Narodil sa 10.11.1919 v Starej Halíči. Pôsobil v Novom Meste nad Váhom, kde aj zomrel – **15. výročie úmrtia**.

SPOMÍNAME

30. marca by sa naša milovaná mama, babička, prababička **EMÍLIA MALÍČKOVÁ rod. REMOVÁ** dožila stých narodenín. 9. februára uplynuli 3 roky, čo nás navždy opustila.

Zároveň sme si 5. augusta 2020 pripomenuli 15. výročie úmrtia nášho milovaného otca, dedka a pradeduška **PAVLA MALÍČKA**.

Kto ste ich poznali, spomeňte si spolu s nami. S láskou a nádejou na vzkriesenie spomína celá rodina.

Odišiel si cestou, ktorou ide každý sám, len brána spomienok zostala otvorená dokorán. 14. apríla uplynie 20 rokov od úmrtia nášho drahého manžela, otca a starého otca **MIROSLAVA PETLACHA**. *Kto ste ho poznali a mali radi, spomínajte s úctou s nami. Smútiaca rodina.*

17. apríla uplynú 4 roky, čo nám odišla mamička, babička a prababička **EMÍLIA HRVOLOVÁ** a 22.mája to bude 15 rokov, čo nás opustil otecko, deduško a pradeduško **JÁN HRVOL**. *Za tichú spomienku ďakujú dcéry s rodinami.*

Dňa 29. apríla uplynie 40 rokov od úmrtia môjho manžela, nášho otca, dedka a pradedka **Pplk. Ing. PAVLA BALKOVICA**. *Kto ste ho poznali venujte mu spolu s nami tichú spomienku. Smútiaca rodina*

OPUSTILI NÁS

Martin Mihálik (†5.2.2021) vo veku 36 rokov vo Švajčiarsku

Alena Lapšanská (†18.2.2021) vo veku 65 rokov

Miroslav Staňo (†22.2.2021) vo veku 61 rokov

Ján Mati (†23.2.2021) vo veku 87 rokov

Ján Hurtik (†26.2.2021) vo veku 69 rokov

Mária Jarošová (†26.2.2021) vo veku 62 rokov

Ján Remiáš (†27.2.2021) vo veku 78 rokov

Ing. Branislav Rehora (†28.2.2021) vo veku 81 rokov

Božena Štukovská (†1.3.2021) vo veku 91 rokov

Ing. Peter Ončák (†1.3.2021) vo veku 82 rokov

Helena Nováčiková (†1.3.2021) vo veku 93 rokov

Adela Atalovičová (†2.3.2021) vo veku 93 rokov

Alžbeta Chmelková (†5.3.2021) vo veku 85 rokov

Eva Pastorková (†8.3.2021) vo veku 79 rokov

Jaroslav Kotásek (†7.3.2021) vo veku 78 rokov

Ondrej Varga (†8.3.2021) vo veku 75 rokov

Anna Ďurišová (†9.3.2021) vo veku 76 rokov

Emília Kuncová (†10.3.2021) vo veku 92 rokov

Zdeňka Heráková (†12.3.2021) vo veku 73 rokov

Serafína Kalužová (†12.3.2021) vo veku 76 rokov

Peter Vrba (†12.3.2021) vo veku 77 rokov

Mária Dobišová (†12.3.2021) vo veku 77 rokov

Pavel Vrábek (†13.3.2021) vo veku 93 rokov

Anna Neštáková (†15.3.2021) vo veku 84 rokov

Anna Guzlejšová (†19.3.2021) vo veku 93 rokov

Za uverejnenie spomienky za zosnulého, príp. smútočného oznámenia je suma 10 centov za slovo. S výnimkou predložiek. Cena za priloženú fotografiu je 2€. Po zaslaní spomienky na adresu redakcia@mksk.sk do niekoľkých dní obdržíte mail s inštrukciami o platbe.

Velkonočný zajačík

Kto sa to tam schováva?
A voláčo rozdáva?
To velkonočný zajačík
vystrčil svoj ňufáčík.
Potešíť chce dietky,
dobrotami všetky.
Velkonočné vajička
povyberá z košíčka.
A možno ty práve,
nájdeš jedno v tráve.

Jarmila Foltánová

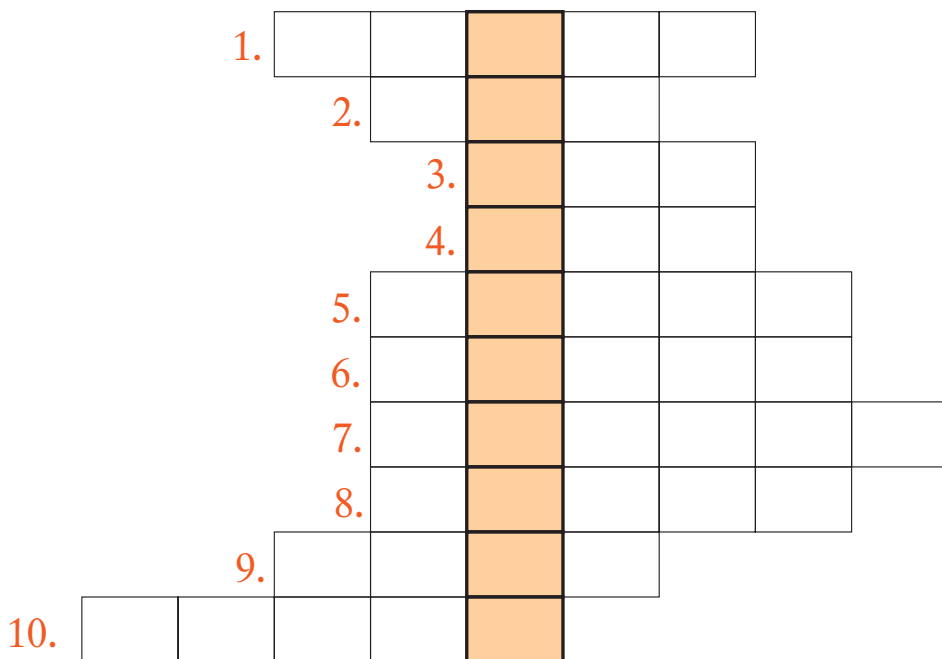
Jarné mlčanie

V tepnách sa prebúda
nadzemské chvenie –
baldachýn hmlistých dažďov
prináša oblakom
marcové prebudenie...

Pri brehoch márnosti
vyčkáva spánok,
čítajúc v jarných lesoch
na smädné jelene,
ručiace v lánoch snehu.

Judita Ďurčová

TAJNIČKA PRE DETI

1. opak škaredého
2. jedným slovom 365 dní
3. opak dňa
4. divý dravec podobný psovi
5. nosí sa na karnevale

6. opak tmavej
7. má na chrbte bodky
8. môžeš ju čítať
9. rastú na nej kvety i bylinky
10. hráme s ňou futbal

ANTÉNA	POŠTA
ĎATEL	PÚPAVA
EGREŠE	RAKETA
IKRY	RÁTAŤ
KÁVA	ROZMARÍN
KOŠE	ŠEDINY
KOŽA	ŠIBAČKA
LADY	ŠÍŠKY
LETISKO	ŠLABIKÁR
LIŠIAK	ŤAVA
LÍŠKY	ÚPAL
MALINY	ÚRADNÍK
MORENA	UŠKÁ
NÁBOR	VAKY
OÁZA	VIETOR
ODMENA	ZÁKON
OLOVO	ZEMIAK
PLESY	ZRADA
POČÍTAČE	ŽIAK
POKROK	

OSEMSMEROVKA

Správa odpovedí: VESELE VEĽKÚ NOC ZELÁ SPRAVODAJCA

M	O	R	E	N	A	V	A	K	Č	A	B	I	Š
E	S	A	O	E	N	R	O	K	S	I	T	E	L
U	Š	K	Á	Z	E	Á	L	Y	D	A	Ľ	Ú	A
V	Á	E	E	E	M	T	E	G	R	E	Š	E	B
Z	Ľ	T	D	M	D	A	Ľ	E	T	A	Ď	K	I
M	R	A	Ú	I	O	Ť	R	N	Ž	I	A	K	K
A	V	A	Ť	A	N	O	L	Í	Š	K	Y	C	Á
L	A	Ž	D	K	E	Y	I	I	N	Á	B	O	R
I	V	L	L	A	A	T	Š	O	P	V	V	Á	O
N	A	A	S	Y	R	K	I	P	O	A	R	V	T
Y	P	L	E	S	Y	A	A	V	K	K	O	Š	E
Ú	Ú	R	A	D	N	Í	K	Y	R	L	O	D	I
A	P	J	A	N	É	T	N	A	O	Á	Z	A	V
P	O	Č	Í	T	A	Č	E	C	K	O	Ž	A	A

Novomešťanky s historickým striebrom

David Svitac | FOTO: Miroslav Slávik

Mestská športová hala v Nitre sa stala v nedeľu 7. marca dejiskom super finále Slovenského pohára žien. Zatiaľ čo Slávia Bratislava mohla získať už 15. triumf v tejto súťaži, hráčky Nového Mesta bojovali o zisk trofeje prvýkrát.

V úvode finále sa hral na nitrianskej palubovke vyrovnaný volejbal. Novomešťanky v závere prvého dejstva vyhrávali 23:20 aj 24:23. Skúsená Slávia však koncovku otočila, zvíťazila 26:24 a viedla 1:0. Druhý set sa Bratislavčanky dostali do vedenia 16:9. Novomestské volejbalistky ale neskladali zbrane

a dokázali vyrovnať na 21:21. Za stavu 24:23 mala kapitánka Martáková na ruke vyrovnanie, ale blok Raquel rozhodol o výhre favorita 25:23. „Na Sláviu sme mali čas sa pripraviť, čo sa v prvom sete ukázalo; tlačili sme na podaní, darilo sa nám brániť. V koncovke sa ukázali skúsenosti. Viedli sme 23:20, ale zahrali sme niekoľko opatrných lôpt, čo nás stálo prvý set; možno mohol byť vývoj iný. V druhom sete sme sa zasekli v jednom postavení, dali sme šancu mladším hráčkam a je sympatické, že sme to ešte dotiahli.“ zhodnotil prvé dva sety tréner Novomešťaniek Juraj Šujan.

V treťom dejstve už Slávia kráčala jednoznačne za ziskom 15. triumfu v Slovenskom pohári, vyhrala 25:17 a v celom zápase 3:0. Hráčky Bratislavy získali zlato a po prvýkrát zdvihli nad hlavu aj trofej Štefana Pipu, ktorá sa udeľuje od roku 2020. Aj keď novomestské volejbalistky nezvítazili, z Nitry si domov priviezli historický úspech v podobe striebornej medaily.

Radosť, ale i zmiešané pocity prežívala po finále smečiarka Nového Mesta Michaela Štepanovská. „Už postup do finále bol pre nás veľký úspech. Chceli sme Sláviu viac potrápiť, sčasti sa nám to podarilo, aj keď výsledok 3:0

vyzerá jednoznačne. Teraz to celé ešte trochu bolí a mrzí, no s odstupom času to budeme určite vnímať ako úspech.“ Zisk svojej prvej medaily veľmi emotívne prežívala aj kapitánka Novomešťaniek Denisa Martáková. „Strieborná medaila je doma a ja sa z toho veľmi teším. Mrzí ma, že pri takomto historickom úspechu nemohli byť naši fanúšikovia. Vďaka patrí trénerom a babám. Verím, že sme túto sezónu s medailami ešte neskončili.“

„Boli sme dôstojným a minimálne vyrovnaným súperom. Rozdielovou činnosťou bola obrana na sieti. Od polovice stretnutia nám chýbal pravidelný side out. Pozitívne bolo aj vystúpenie striedajúcich hráčov. Účinkovanie v Slovenskom pohári rozhodujeme za veľký úspech a užívame si ho naplno. Súperkám gratulujeme k víťazstvu,“ pozitívne hodnotil aj tréner VK Juraj Šujan.

Bronzová medaila z ME dvojbobov do Nového Mesta nad Váhom

JTG | Foto: archív autora

Trochu v tieni striebornej medaily Petry Vlhovej zaznamenalo Slovensko v sobotu 21. februára ďalší významný úspech v zimných olympijských športoch. Dvojici slovenských reprezentantov Pavlovi Táborskému a Jánovi Marekovi Trebichavskému sa podarilo získať na Majstrovstvách Európy do 23 rokov v ra-

kúskom zimnom stredisku Königssee bronзовé medaily v dvojboboch. Novomešťanov určite poteší, že na úspechu sa podieľala dvojica, ktorá veľkú časť prípravy absolvovala v našom meste. Atletickú časť prípravy chlapci absolvovali na štadióne AFC pod vedením skúseného bobistu Laca Noskoviča. Rýchlostno-silovú prípravu cez leto odtrénovali v novomestskom klube ťažkej atletiky Golem pod vedením trénera Jána Trebichavského. Po 5. mieste z MS a minuloročných 6. miestach z MS a ME je to

ďalší úspech našich talentovaných športovcov. Pilot dvojbobu Pavol Táborský z neďalekého Veľkého Orvišta, úspešne súťaží okrem bobov aj na atletických ováloch a výborne si počína aj v pretekoch motokár. Dokonca sa nestratí ani na vzpieračskom pódium, kde svojím výkonom prispel k minuloročnému postupu KTA Golem Nové Mesto nad Váhom do 2. ligy vo vzpieraní. No a Novomešťana multi-športovca Jána Mareka Trebichavského netreba športovým priaznivcom zvlášť predstavovať. Vlastní zlaté kovy z M-SR dokonca v troch športoch (hokej, vzpieranie a boby). A podľa vzoru majstra sveta vo vzpieraní Martina Tešoviča reprezentuje SR v dvoch športoch, vo vzpieraní a v boboch.

Dúfame, že chlapcom chuť do tréningu a športové šťastie vydrží a uspejú aj v nastávajúcej olympijskej kvalifikácii 4. - 20. februára 2022 v Pekingu. Naši neustále sa zlepšujúci mladí reprezentanti rozhodne nie sú bez šance.

NAŠA FOTOHÁDANKA NA APRÍL

Fotohádky pripravuje Viliam Polák

Na archívnej snímke pred rokom 1950 je pohľad z ulice Dr. J. Markoviča (v súčasnosti ulice Československej armády) smerom ku kaplnke sv. Ondreja, pred ktorou stál špitál a kamenný kríž.

V roku 1636 biskup Juraj Széchényi dal pri Hornej bráne vybudovať špitál a pri ňom kamenný kríž (tzv. Klčovský), ktorý tu neďaleko stojí dodnes. V roku 1719 nechala rodina Viszlaj špitál opraviť a zároveň k nemu pristavali kaplnku sv. Ondreja. Špitál v roku 1950 zbúrali. Archívna snímka z 30. rokov 20. storočia. (Monografia NMnV I, str. 350 – 353)

Vaša najobľúbenejšia lekáreň?

No predsa **Vo vilke**

VAŠA

— LEKÁREŇ VO VILKE —

Po-Pia 7.00-17.00, So 8.00-12.00
Lekáreň Vo vilke oproti nemocnici

NOVOMESTSKÝ SPRAVODAJCA, 42. ročník

Mesačník, číslo 4/2021 vydané k 31. marcu 2021. Vydavateľ: Mesto Nové Mesto nad Váhom, Čsl. armády 1, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, IČO: 00 311 863. Mesačník vydáva Mesto Nové Mesto nad Váhom prostredníctvom MsKS v Novom Meste nad Váhom. Redakčná rada: Dana Uhríková, Jarmila Foltánová, Michaela Kobidová, Monika Šupatíková, Milan Hurtík, Jozef Karlík, František Mašlonka, Viliam Polák, Martin Šimovec. Tatiana Brezinská - šéfredaktorka, 0905 257 231. Adresa redakcie: Mestské kultúrne stredisko, Hviezdoslavova 4, 915 01 Nové Mesto nad Váhom, č. tel.: priama linka: 032 285 69 20 alebo e-mail: redakcia@mksk.sk. Uzávierka vždy 10. v mesiaci. Nevyžiadané rukopisy a fotografie sa nevracajú. Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov. Grafická úprava a tlač: UNIVERSALPRINT, s.r.o., Priemyselná 2, 915 01 Nové Mesto nad Váhom. Náklad: 1 200 ks. Cena: 0,50 €. ISSN 1338-8223 (tlačová verzia). MK SR - EV 3966/10